

HÍVOM A CSALÁDOKAT 2018 AUGUSZTUSÁBAN

Hívom a családokat, házaspárokat, jegyeseket és szerelmeseket, a családokat szerető szerzetes- és paptestvéreket, és mindenkit, aki a család és az élet mellett áll!

Folytatom a Világiak, Család és Élet Pápai Tanácsa által írt és Ferenc pápa Amoris laetitia kezdetű apostoli buzdítására alapozott katekézissorozat alapján a szent család történetének elemzését.

A remény kultúrája. Hogy történhetett ez meg, mondjuk sokszor, amikor valamilyen váratlan kellemetlenség ért, amikor az események számunkra kedvezőtlen fordulatot vettek. Ilyenkor tehetetlennek, tanácstalannak érezzük magunkat, szívünk legtöbbször elutasítással, esetleg ingerültséggel, nemritkán dühödten reagál. Rá kell eszmélnünk, hogy életünket nem élhetjük le egy magunk elhatározta terv vagy program alapján. Az élet állandó küzdelem, új meg új elhatározásokat kell hoznunk, gyakran kell kompromisszumokat kötnünk, ha nem akarunk sem a látszólag értelmetlenül alakuló eseményekkel sodródni, sem összeszorított fogakkal egy általunk jónak, a magunk számára arra érdemesnek vélt cél felé haladni. Változó korunkban sok a bizonytalanság, ami ma vonzó célnak tűnik, néhány év múlva már elavultnak minősülhet, állandóan új kihívásokkal, új lehetőségekkel és új korlátokkal szembesülünk. A bizonytalanságoknak ebben a forgószeleiben dönthetünk-e helyesen, megtalálhatjuk-e a jó célt és a hozzá vezető utat? Remélhetjük-e, hogy teljes odaadással és a sikerben feltétlenül bízva elérjük azt az ideális célt, amelyre feltettük életünket? Az emberek többsége úgy véli, nem érdemes egész életünkben futnunk valami után, ami elérhetetlennek látszik. [...]

Mária megtapasztalta az emberi ügyek dinamikáját annak minden mélységével. Az evangéliumból tudjuk, hogy olyan események középpontjába került, amelyeket el sem tudott képzelni. Az első szava ez volt: „Miképpen lesz ez?” (Lk 1,34). A köztudatban talán túlzottan is olyan kép él Máriáról, hogy engedelmesen, szinte ösztönösen elfogadta azt, amit Isten vele tervezett, és amit neki szánt. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy neki is emberi szíve van, mint minden teremtménynek, nem tehetett mást, csak csodálkozhatott, reflektálhatott, vagy megkérdőjelezte saját történelmi szerepét. Az evangélium sehol sem említi, hogy Mária egyértelmű, világos választ kapott volna kérdéseire. Egyetlen mondat utal csak arra, hogyan reagált Jézus szavaira, amikor tizenkét éves fia arról beszélt, hogy Atyja dolgaiban kell lennie, szülei nem értették szavait, de „anyja megőrizte szívében mindezeket a szavakat”. (Lk 2,51) Ez a mondat arra tanít minket, hogy a váratlan, elképzelhetetlen, néha nem kívánatos eseményeket is őrizzük meg szívünkben.

Idézetek fel saját életetekből olyan pozitív és negatív váratlan fordulatokat, amelyek miatt addigi terveiteket, elgondolásaitokat meg kellett változtatnotok! Milyen hatással voltak ezek életetekre?

Semmilyen tapasztalatot nem törölhetünk ki életünkéből, ellenkezőleg, bensőnkben mindent meg kell őriznünk, mindennek van jelentősége, előbb-utóbb minden megvilágosodhat számunkra, rácsodálkozhatunk Isten terveinek a nagyszerűségére. Természetesen az ember nem képes teljesen megérteni az élet minden eseményét, a csodálkozás teljesen természetes dolog, de nem helyes félretenni és megpróbálni elfelejteni mindazt, ami nem a mi szándékunk szerint történt. Ezzel nem valamiféle isteni fatalizmust akarunk védeni, amely szerint amit átélünk és tapasztalunk, az előre meg volt határozva, és idővel megérthetővé válik az ember korlátozott felfogása számára is. Ezzel tagadnánk az emberi szabadságot. Valójában minden ember története

az ember szabadságának legnagyobb és legkülönlegesebb meg erősítése. Gábor angyal megkérdezte Máriát, hogy rendelkezésére áll-e az isteni tervnek. Teljes szabadsága volt igent vagy nemet mondani. József esetében is ugyanezt látjuk. Isten soha, senkit nem kényszerít arra, hogy valamit megtegyen, és soha nem manipulálja felülről az emberi ügyeket. Ebből az is következik, hogy mindenki szabadon dönthet arról, hogy Istent mennyire vonja be életébe. Ferenc pápa figyelmeztet: vegyük észre Isten szavában az utunkat megvilágító fénysugarat, mert „Isten szava nem elvont tételek sorozata, hanem a válságon vagy fájdalomokon átmenő családok számára is útítárs, és megmutatja nekik az út célját, ahol »Isten letöröl majd a szemükről minden könnyet, és nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajgatás és fájdalom« (Jel 21,4)” (AL 22). Isten szava kivétel nélkül minden házaspárnak a legjobb útítárs. Nincs olyan társkapcsolati vagy családi szituáció, amelyre vonatkozóan Isten szava nem az Ő intim közelségét bizonyítaná.

Az alapvető kérdés azonban az, hogy mit világít meg Isten szavának fénysugarával. Ferenc pápa hangsúlyozza, amit az írás többszörösen és mindenekelőtt hangoztat: az út célját. Korunkban is éppen ez az alapvető kérdés: annak tudatában élünk-e, hogy mi az a célpont, ahová földi zarándokutunk vezet? Amikor egy íjász kilövi a nyílveesszót, számára nem az a fontos, hogy honnan lövi ki a nyílveesszót és az milyen pályát ír le, hanem csak az, hogy nyílveesszője a célba találjon. Természetesen mindezek a részletek szorosan hozzátartoznak a nyilazás művészetéhez, de nem ezek a leglényegesebbek. A lényeg a célba találás. Korunkban sokan nem így gondolkodnak. Foglalkoznak a kiindulási ponttal, nemritkán úgy ítélik meg, hogy már ennek a kiindulásnak az áldozatává váltak, mert olyan családba születtek, amelynek tőlük független és általuk nem kívánt kapcsolatai voltak és vannak. Hajlanak arra, hogy gondosan válasszák meg életük minden egyes lépését anélkül, hogy egyszer is meggondolták volna, hogy hova vezet útjuk. Az emberek ritkán foglalkoznak életük értelmével és céljával. Csak az isteni szó vet hiteles fényt az ember létezésére, ebben a fényben csillan meg a színe és java mindennek, ami emberi, villan fel földi zarándokutunk végpontja is. Ennek láttán az emberben felébred a vágy és a remény a végpont iránt. Ez a remény mindennél nagyobb és mélyebb, az ember felhagy az élet különféle mozzanata miatti aggodalommal; megéri élete minden egyes fordulatóban azt a vonzerőt, amely igazi végső célja felé lendíti.

Milyen szerepet játszik mindennapi életetekben Isten szava? Mikor értették meg, hogy hova vezet az a zarándokút, amelyen elindultatok?

A kulturált reménykedést a családban lehet elsajátítani, ahol az élet minden mozzanata mindennapi kenyérré válik, kezdve a házastársak kapcsolatával. Erre vonatkozik Ferenc pápa értelme is: „Van egy olyan pont, ahol a házaspár szeretete eléri a legnagyobb szabadságot, és az egészséges autonómia alapjává válik: amikor mindegyikük felfedezi, hogy a másik nem az övé, hanem van egy sokkal fontosabb tulajdonosa, az ő egyedüli Ura. Senki más nem tarthat igényt arra, hogy a szeretett személy legszemélyesebb és legrejtettebb bensőjét birtokolja, egyedül Isten foglalhatja el minden személy életének középpontját” (vö. AL 320).

A házastársat sohasem szabad saját játékszernek tekinteni, mert – és ez alapvetően fontos – vele és általa nyílik meg az élet teljességéhez vezető út. Mennyi kegyelemben, milyen békében és örömben lenne része a házaspároknak, ha házas kapcsolatukat ennek szellemében alakítanák! Hazugság a házastársban csak gyönyörforrást látni, ez ugyanakkor nagy veszély is a házasságra. A házastárs nem teszi életünket teljessé, de általa juthatunk el a teljességhez, Akihez hívva vagyunk. Csak az, aki ebben a perspektívában él, remélheti, hogy erőt kap olyan helyzetekben, amelyekben a szavak alkalmatlannak és jelentéktelennek tűn-

nek, különösen olyankor, „amikor a családi életet megérinti egy kedves személy halála. Magára hagyni egy családot akkor, amikor egy haláleset megsebzí, az irgalmasság hiánya és egy pasztorációs alkalom elvesztegetése volna. Az ilyen magatartás bezárhatja a kapukat mindenféle más evangelizáló tevékenység előtt” (AL 253).

A halál nem a vég és nem az emberi élet csődje, ahogy azt ma gyakran mondják. Igaz, hogy a halál egyrészt az ember lehetőségeinek határa, másrészt azonban új személyi méltóságunk küszöbe. Valóban, „ha elfogadjuk a halált, fel tudunk rá készülni. A készület útja az útítársaink iránti szeretetben való növekedés addig, amikor már »nem lesz többé halál, sem gyász, sem fájdalom« (Jel 21,4). Jézus visszaadta anyjának a halott fiút (vö. Lk 7,15), hasonlót tesz majd velünk is. Ne fecséröljük tehát energiáinkat évekig beleragadva a múltba! Minél jobbak vagyunk ezen a földön, annál nagyobb boldogságot tudunk majd megosztani szereteteinkkel az égben. Minél inkább érlelődünk és gyarapodunk, annál több és szebb dolgot vihetünk magunkkal a mennyei lakomára (AL 258).

Nincs kétféle élet, földi és földöntúli. Ostobaság azt hinni, hogy kiérdemelhetjük a földön túli életet azzal, ha a földi életet megvetjük. Az is abszurd elgondolás, hogy a halált kiküszöbölve élvezhetjük a földi életet. Mindkét szemlélet torz életfelfogásból ered. Az emberi személy élete szent, és Isten áldása kíséri. Még nem tökéletes ugyan, de halad a Szentírásban gyakran említett mennyei örök lakoma felé. Élvezzük az örömet ezt az itt a földön kapott ízeltőjét teljesen és egész valójában, éppen ezáltal készülhetünk fel arra, ami örök.

Az Egyház gyengéden fordul a halál által megsebzett valamennyi család felé. „Megértem annak szomorúságát, aki elveszített egy felettébb szeretett személyt vagy házastársat, akivel mindent megosztott. Maga Jézus is megrendült, és könnyezett egy barátja halála miatt (vö. Jn 11,33–35). És hogyan ne éretnénk meg annak könnyeit, aki a gyermekét veszítette el? Ilyenkor ugyanis mintha megállna az idő: megnyílik egy mélység, mely elnyeli a múltat és a jövőt is. Olykor még Istent is vádolják. A házastárs elvesztése különösen fájdalmas tapasztalat. Sokan ilyenkor energiáikat még jobban gyermekeik és unokáik nevelésére és szeretetük kifejezésére fordítják. Ha nincsenek olyan családtagok, akiknek odaszentelhetik magukat, vagy akik hozzájuk ragaszkodnának, akkor kapcsolódjanak be a keresztény közösség életébe különös odafigyeléssel és készséggel kölcsönösen támogatva egymást (vö. AL 254).

Hogyan tudjátok gyerekeiteknek megmagyarázni, hogy a család elhunyt tagjaitól vett búcsú nem jelent végleges elszakadást?

A halál senkit sem foszthat meg az örömtől, senkitől sem lohatja el életkedvét, mert mindannyian arra vagyunk hivatva, hogy fáradhatatlanul haladjunk a magunknál és családjunknál nagyobb felé, amit elképzelni sem tudunk. Minden családnak ebben a szüntelen törekvésben kell élnie. Menjünk csak, családok, folytassuk az utat! Ne veszítsük el a reményünket korlátaink miatt, de ne is mondjunk le a szeretet és a közösség teljességének a kereséséről. Erre a teljességre kaptunk ígéretet (vö. AL 325). Ez az igazi keresztény remény, ennek kultúráját terjeszti az Egyház a mai világban alapozva mindarra, amit a családok megvalósítottak és megtapasztaltak, és azokra az alapvető kapcsolatokra, amelyek megtapasztalása az örök szeretetre készít elő Krisztussal, a völegénnyel és a szentekkel egységben.

Bíró László családreferens püspök